

Hafik'te (Sivas) selde kalmıştık

Şükrü ACAR¹

Ben Dr. Şükrü Acar. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünde uzun yıllar Jeoloji Yüksek Mühendisi olarak görev yaptım. Emeklilik sonrasında da Genel Müdürlüğümüze bilimsel çalışmalarımı hizmet vermeye devam ediyorum. Hizmet verdiğim dönemde yaşadığımız çok çeşitli olaylar anı olarak hafızalarımızda yer etmiştir. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Direktörü, Doç. Dr. Sadrettin Alpan döneminde; MTA'da çalışırken unutamadığım anılarımdan birisi, Hafik'te (Sivas) selde kaldığımız o günlerdi.

1974 yılında MTA Jeoloji Şubesinin Zara (Sivas) kampında çalışırken, sezon sonuna doğru, benimle birlikte 5 jeolog arkadaşım Hafik'e arazi çalışmasına gönderildik. Hafik Celalli Ziyaret Tepe'deki, MTA Enstitüsünün (eski petrol sondaj kampının) iki senedir boş ve bakımsız prefabrik barakalarına yerleştirildik. İkişer kişilik üç ekip oluşturuldu. Ben ve ekip arkadaşım Orhan Bütün (Jeoloji Mühendisi), Gürlevik Dağı'nın en batı ucunun kuzeyi ve güneyinin jeolojik haritalarını yapıyorduk. Bu sırada, Gürlevik Dağı'nın en batı ucunda yer alan Aktaş Köyü civarında (çok kıvrımlı fliş fasiyesi çökellerinde) yol yoktu. Yol olmadığı için de, köylüler ve bizler (MTA'nın tüm Hafik ekibi), yaz aylarında zorunlu olarak Kızılırmak'ın bir kolu olan Tatlı Irmak'ın yatağındaki kumlu yerleri yol olarak kullanıyorduk.

Sonbaharın bu yağmurlu ve soğuk hava şartlarında, kamp şefi Kayhan Tütüncü (28 Kasım 1974'de); bizim (ben ve ekip arkadaşım Orhan) ve Jeoloji Yüksek Mühendisi Gürler Sungur'un ekibinin arazi çalışmalarını denetlemek amacıyla kampımıza geldi. Bu sırada bölgede de, iki gündür yağmur yağıyor ve bizler araziye çıkamıyorduk. Bunun üzerine, ben ve ekip arkadaşım Orhan; bölgede iki gündür yağmurun yağdığını ve bu üçüncü günde de (sabahtan beri) halâ yağışın devam ettiğini, bu nedenle arazi çalışmalarımızın verimli olmayacağını ve hatta Tatlı ırmağa sel gelebileceğini, kamp şefi Kayhan Tütüncü'ye söyledik, fakat ikna edemedik. 28 Kasım 1974'de (sabah 08:00 civarında) çok bulutlu bir havada, halâ yağmur yağarken araziye çıktık. Ben, Orhan ve Gürler Sungur; kamp şefi Kayhan Tütüncü'ye arazi çalışmalarımızı aracımızın (1950 model Jeep) içinde anlattık. Jeepin içinde anlattık çünkü soğuk, yağmurlu ve çok bulutlu bir havada aracın dışına çıkmak imkansızdı. Akşam üzeri araziden kampa dönerken; sabahtan beri yağın

yağmur, doluya dönüştü. Yağmur ve dolu tanelerinin erimesiyle, Tatlı Irmak'a sel gelmişti. Yüksek bir yerde bir saat kadar, sel sularının çekilmesini bekledik. Bu sırada jeepin farları da yanıyordu ve her yer zifiri karanlıktı. Kamp şefi Kayhan Tütüncü ve Gürler Sungur, sel sularının çekildiğini düşünerek; Hafik kampımıza dönmek istediler. Ancak ben ve Orhan (yağmur ve dolu erimesiyle oluşan) bu buz gibi sel sularının içinde (Tatlı Irmak'ın yatağında) kampa dönmemizin imkânsız olduğunu söyledik. Selin seviyesinin çok yüksek olduğunu, jeepin istop (stop) edeceğini ve jeepin içine sel suyunun dolacağını, sonrasında ıslanacağımızı ve hatta selin şiddetli akıntısı nedeniyle jeepin devrilebileceğini (Kayhan Tütüncü ve Gürler Sungur'a) açıkladık. Özellikle ben; onlara ısrarla o geceyi yüksek bir yerde, MTA jeepinin içinde geçirmemizi önerdim. Fakat onları ikna edemedim. Maalesef o gece saat 21:00 civarında selin içine girdik ve 1 km kadar gittikten sonra jeep istop etti. O zifiri karanlıkta arabanın içine (koltukların altına kadar) sel suyu dolmuş vaziyette, selin ortasında kaldık. Sel jeopi devirebilir endişesiyle (haritalarımızı ve diğer arazi malzemelerimizi kucağımıza alarak) buz gibi sel sularının içine girdik ve belimize kadar ıslanarak, hızla arabayı terk ettik. Ancak o korkunç gecede; hiçbir yıldızın görülmediği zifiri karanlıkta, insanın burnunun ucunu dahi göremediği bir ortamda (belimize kadar sel suyunun içinde) uzaktaki köy ışıklarına bakarak yerimizi tayin ettim. Bizler Ali Dayı'nın su değirmenine yakın bir yerdeydik. Kamp şefi Kayhan Tütüncü, Gürler Sungur, ben, Orhan ve şoförümüz Mustafa Geyik; sel sularının içinde (zifiri karanlıkta), bahçelerin görülemeyen sulama kanallarına bata-çıkta güçlükle, Ali Dayı'nın su değirmenine geldik.

Ben arazi çalışmalarına başlarken Ali Dayı ile tanışmıştım ve kendisi beni iyi tanırdı. Bu nedenle su değirmeninin kapısını ben çaldım ve Ali Dayı'ya seslendim. Ancak o korkunç gecede su değirmenine un öğütmek için gelen köylüler ve Ali Dayı, uydukları için değirmenin kapısını hemen açmadılar. Ben defalarca Ali Dayı'ya (MTA'dan Jeolog Şükrü Acar olduğumu) kendimi tanıtarak seslendim ve nihayet Ali Dayı; değirmenin çift kanatlı, koca tahta kapısını elinde bir idare ile açtı. İçeri girdik, arkadaşlarımı Ali Dayı ile tanıştırdım. Ali Dayı bana dönerek "Şükrü bey sesinizi duydum, eğer siz olmasaydınız böyle bir havada kesinlikle bu kapıyı açmazdım" dedi ve ekledi "beyim sizin içinizde hiç mi akıllı adam yok, üç gündür yağmur yağıyor, böyle bir havada, hiç dağa çıkılır mı?" diye sordu. İşte tamda o anda, ben kahkahayı bastım ve katıla-katıla gülerken (sinirimden); "Ali

¹ Emekli, Dr. Şükrü ACAR (Jeoloji Yüksek Mühendisi), Eryaman 1. Etap Altay Mh. 2662 Sk. Ata Apt. No. 9/14 Etimesgut, ANKARA.

Dayı sen haklısın” dedim. Mevsim sonbahar, aylardan Kasım (Kasım’ın son günleri), dışarıda halâ yağmur yağıyor ve hava buz gibi, dışarısı zifiri karanlık (ne bir yıldız, ne de ay ışığı var sadece uzaktaki bazı köylerin ışıkları), gece yarısı olmak üzere (saat 23:00 civarı) ve biz selzedeler; belimize kadar buz gibi sel suyunda ıslanmışız, üşüyoruz, karnımız aç ve susuzuz. Artık Ali Dayı’nın un değirmenindeyiz. Un var, tuz var, ama hamur karıp ekmek pişiremiyoruz. Çünkü üç gün boyunca yağın yağmur sonucu gelen sel, su değirmeninin su arkalarını veya kanallarını yıkmış, bu yüzden, değirmende su yoktu. Ayrıca çok üşüyorduk, çünkü üç gündür değirmendekiler (Ali Dayı ve un öğütmeye gelen köylüler) tüm yakacakları (tezekleri ve odunları) bitirmişler, yani yakacak hiçbir şey kalmamıştı. Ali Dayı’ya yakacak bir şey yok mu diye sordum, o da dışarıda (un değirmeninin yan tarafında selin içinde), eski kuru bir ahlat ağacının olduğunu söyledi. Ancak değirmende bir tane idare (basit aydınlanma aracı) vardı ve bize ikinci bir idare lâzımdı. Bunun için boş bir ispirto şişesine gaz doldurduk, içine Ali Dayı’nın mendilini soktuk. İşte bu yeni idarenin ışığında ben ve arkadaşlarım (Orhan, Gürler ve şoförümüz Mustafa Geyik); sel suyuna girdik ve ben, o kuru ahlat ağacını buldum. Biz selin içinde, un değirmeninin yan tarafındaki o eski kuru ahlat ağacını gövdesinden sallayarak, kökleri ile beraber, kazma ile söküp değirmene getirdik. Ahlat ağacını sökerken, kalın dikenleri ellerimizi kanattı. Değirmende balta veya nacak olmadığı için, ben ve arkadaşlarım, ahlat ağacını kazmanın keskin ucu ile parçaladık ve taştan yapılmış ocakta yakmaya başladık. Ancak ocağın yanına iki kişi (oturarak) sığabiliyordu. Kıyıda veya kenarda kalanlar, o soğuk gecede üşüyordu ve bu yüzden sık sık yer değiştiriyorduk. Ocağın başından kalkanlar ise; beş-on dakika sonra tekrar üşüyordu ve üstelik o gece çok soğuktu. İşte tamda bu sırada ben Ali Dayı’dan yünden yapılmış boş ve büyük bir un çuvalı istedim ve Ali dayı bana boş ve büyük bir un çuvalı verdi. Değirmenin karanlık bir köşesinde, buğday (ekin)

çuvallarının arkasında, arazi postallarımı, çoraplarımı, pantolonumu ve iç çamaşırlarımı dahi çıkartım, çünkü tamamı ıslaktı, hemen büyük un çuvalının içine girdim ve biraz ısındım. Daha sonra selde ıslanmış olan tüm malzemelerimi temizledim, (sıktım ve birazcık suyunun süzülmesi için) buğday çuvallarının üzerine serdim. Ben un çuvalının içindeyken, ilkokulda çuval yarışı yaptığımızı hatırladım, kendi kendime gülümsedim. Ben ve MTA’lı arkadaşlarım (onlar ıslak elbiselerinin içinde) o gece sabaha kadar sırayla ocak başında kaldık ve sabah oldu.

Sabah, Ali Dayı ile beraber hep birlikte jeepin olduğu yere gittik. Sel suları biraz çekilmiş, jeepin içi su ve kum ile dolmuştu, jeep çalışmıyordu ve tekerlekleri de tamamen kuma gömülmüştü. O sırada, Hafik kampımızda kalan diğer MTA’lı arkadaşlarımız bizi merak edip aramaya çıkmışlar. Bizi jeepin başında buldular. Jeepi çıkartmak için; onların jeepi ile Ali Dayı’yı yanımıza alarak, bulunduğumuz yere en yakın köye, gittik. Köyden iki çift öküz ve zincirlerle geldik. Öküzleri zincirlerle jeepe bağladık, ite-kaka jeepi çıkarttık. Daha sonra; MTA Sivas Bölge Müdürlüğü’ne durumu bildirdik. Rahmetli Tahir Tuhan (MTA Sivas Bölge Müdürü) kamyon gönderdi, jeepi yükledik ve MTA Sivas Bölge Müdürlüğüne gönderdik. Bizde Hafik kampımıza döndük. Döndükten sonra kampta bazı arkadaşlarımız maalesef hasta oldular.

Sonuç olarak; biz jeologlar gibi arazide çalışanlar, hiçbir zaman canlarını tehlikeye atarak, ucuz kahramanlık yapmamalıdır. Çünkü bu sel olayından sonra benimde dizlerimde romatizma oluştu. Her kapalı havada veya her yağmurda, dizlerim hep ağrır, sızlar ve bana hep, Hafik’te selde kaldığımızı hatırlatır. Tüm MTA’lı meslektaşlarımdan ölenlere Allah’tan rahmet, sağ olanlara da sağlıklı (selsiz) günler dilerim. 16 Ekim 2019, (MTA).